

Algemene gegevens	
PPS-nummer	AF-16205b
Titel	BUSINESS POLICY INTELLIGENCE
Thema	Consument & Keten
Uitvoerende kennisinstelling(en)	Wageningen Economic Research
Projectleider onderzoek (naam + emailadres)	Harold van der Meulen, harold.vandermeulen@wur.nl
Penvoerder (namens private partijen)	Market Outlook: Ruud Krimpenfort (RFC) Agro Vertrouwensindex: Hans van der Heuvel (LTO) Liquiditeitsmonitor: Pierre Berntsen (ABN AMRO)
Contactpersoon overheid	Theo Janssen, LNV
Adres projectwebsite	www.agrimatie.nl
Startdatum	1-1-2017
Einddatum	31-12-2020

Goedkeuring penvoerder/consortium	
De jaarrapportage dient te worden besproken met de penvoerder/het consortium. De TKI's nemen graag kennis van eventuele opmerkingen over de jaarrapportage.	
De penvoerder heeft namens het consortium de jaarrapportage	☒ goedgekeurd ☐ niet goedgekeurd
Eventuele opmerkingen over de jaarrapportage:	

Het doel van deze PPS is het ontwikkelen van een dashboard met (pre)-competitieve (markt)informatie ten behoeve van onder meer:

- Strategische marketing beslissingen van bedrijven (forecasting);
- Tactische en operationele beslissingen van bedrijven (nowcasting/tijdige informatie);
- Internationalisering en (afzet)marktontwikkeling (potentie en analyse);
- Risico analyse als basis voor besluitvorming;
- Risico management (weer, ziektes, geopolitiek);
- Inzicht in beleidsontwikkelingen op het gebied van innovatie, duurzaamheid en handel.

Het beoogde resultaat is dat bedrijven, brancheorganisaties, dienstverleners en de overheid beschikken over de juiste data en analyses op basis waarvan besluitvorming over strategie en beleid kan plaatsvinden. De innovatie zit in het ontwikkelen van en gebruikmaken van nieuwe tools waarmee data ontsloten kunnen worden, actueel gehouden worden, gedeeld worden en nieuwe toepassingen krijgen.

De PPS Business & Policy Intelligence bestaat uit een drietal modules:

1. Market Outlook.
2. Agrovertrouwensindex.
3. Liquiditeitsmonitor.

Module 1: Market Outlook

Inhoudelijke samenvatting van het project	
Probleemomschrijving	Er is bij de Topsector Agro&Food behoefte aan Market Outlook informatie op het niveau van EU lidstaten. Deze informatie ontbreekt op dit moment. Dit project beoogt in die informatie te voorzien. Daarbij zal worden aangesloten bij de Agricultural Outlook van de OECD (inclusief de jaarlijkse update ervan).
Doelen van het project	De PPS beoogt market outlook en intelligence informatie aan te leveren in nauwe samenwerking tussen kennisinstelling, brancheorganisaties en bedrijfsleven, die in het gezamenlijk belang is van het bedrijfsleven, bijdraagt aan versterking van

	markttransparantie. Het gaat om informatie en kennis die niet-gemakkelijk en niet-efficiënt door individuele partijen op zichzelf kan worden ontwikkeld, en een pre-competitief karakter draagt. De agrosector heeft hieraan behoefte met het oog op haar tactische en strategische planning en de behartiging van haar belangen. Het beleid heeft hieraan behoefte omdat ze een baseline wil hebben waartegen eventuele beleidsaanpassingen kunnen worden afgezet.
--	---

Resultaten	
Beoogde resultaten 2019	Het maken en publiceren van een market outlook voor de Nederlandse landbouw die in context van de EU en wereldmarkten wordt geplaatst. Het bespreken van deze outlook met stakeholders.
Behaalde resultaten 2019	Er is outlook gemaakt voor NL landbouw (resultaten daarvan m.b.t. suiker zijn mede gebruikt door de Europese Commissie in haar Medium Term Perspectives for Agricultural Markets and Income, 2016). Er zijn 3 bijeenkomsten met stakeholders geweest waarin uitkomsten zijn besproken. Er is een begin gemaakt de outlook uit te breiden naar groente en fruit (appels, tomaat)
Beoogde resultaten 2020	Het maken van een nieuwe outlook, rekening houdend met nieuwe ontwikkelingen in de wereld economie en het beleid. Er wordt beoogd meer milieuindicatoren bij de outlook te presenteren.

Opgeleverde producten in 2019 (geef de titels en/of omschrijvingen van de producten / deliverables of een link naar de producten op de projectwebsite of andere openbare websites)
<u>Wetenschappelijke artikelen:</u> Siemen van Berkum, Roel Jongeneel and Myrna van Leeuwen (2019) Brexit's Agri-trade Impacts on the Netherlands. <i>EuroChoices</i> .
<u>Externe rapporten:</u> Bijdrage aan Midterm Outlook van de Europese Commissie: EC (2019), EU agricultural outlook for markets and income, 2019-2030. <i>European Commission</i> , DG Agriculture and Rural Development, Brussels. URL https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/farming/documents/agricultural-outlook-2019-report_en.pdf
<u>Artikelen in vakbladen:</u> Bijdrage mbt Zuiveloutlook 2019 in <i>Veeteelt</i> (jan 2019)
<u>Inleidingen/posters tijdens workshops, congressen en symposia:</u> Brussels Outlook Workshop: Presentaties van EU (biet)suiker outlook, zuivel-outlook, vlees-outlook, akkerbouw (granen en oliezaden) outlook Warsaw Regional Outlook Workshop: presentaties m.b.t. zuiveloutlook en fruit and vegetables sector (19 juni 2019) Bijdrage over zuivelsektor: R. Jongeneel (2009) European Livestock: Facts and Prospects. CAPA Outlook meetings, Sofia, Bulgarije 24 oktober 2019
<u>TV/ Radio / Social Media / Krant:</u>

Overig (Technieken, apparaten, methodes etc.):
Bijdrage aan KWIN m.b.t. langere termijnontwikkeling van de melkprijs in Nederland.

Module 2: Agrovertrouwensindex

Inhoudelijke samenvatting van het project	
Probleemomschrijving	LTO en het agrarische bedrijfsleven wensen een conjunctuurbarometer te gebruiken om tijdig inzicht te krijgen in het vertrouwen van en de stemming onder agrarische ondernemers met als doel gericht en tijdig beleid te kunnen voeren
Doelen van het project	De agrovertrouwensindex is een conjunctuurbarometer en geeft een beeld van de stemming en de toekomstverwachtingen van ondernemers in de primaire agrarische sector en is gebaseerd op een gedegen representatieve peiling. De agrovertrouwensindex is een samenwerking tussen Wageningen Economic research, LTO Nederland en Flynth en het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit die elk hun eigen waarde inbrengen; Flynth en Wageningen steekproefbedrijven, LTO sectorexpertise en de koppeling naar EU Copa-Cogeca netwerk. Door aan te sluiten bij de Europese barometer van Copa-Cogeca ontstaat de mogelijkheid de resultaten uit verschillende landen te vergelijken en breder inzicht in de conjunctuur en de stemming van de EU landbouw te krijgen. Wageningen Economic Research kan de resultaten koppelen aan andere gegevens zoals het informatienet, waardoor aanvullende analyse kunnen worden uitgevoerd.

Resultaten	
Beoogde resultaten 2019	4 keer per jaar de stemming en de middellange termijn verwachtingen van ondernemers gemeten onder land- en tuinbouwbedrijven in Nederland. De Agro-vertrouwensindex zorgt er voor dat de politiek en beleidsmakers en bedrijven op de hoogte zijn van het sentiment in sectoren en in de totale land- en tuinbouw. Zodat ze eventueel nader onderzoek kunnen doen naar de oorzaken van dit sentiment. De resultaten van deze enquêtes, 6 sectoren en 1 land- en tuinbouw brede index, worden gepubliceerd op www.agrimatie.nl en www.wur.nl . Een maal per jaar is er een extra vraag mogelijk. In 2019 ging deze vraag over de klimaatneutrale economie van 2050. De Nederlandse enquête maakt onderdeel uit van een Europese samenwerking van soortgelijke enquêtes in andere Europese landen. Deze enquêtes worden verzameld, en gepubliceerd door Copa-Cogeca.
Behaalde resultaten 2019	Hieronder een overzicht van de behaalde resultaten; https://www.agrimatie.nl/NieuwsDetail.aspx?subpubID=2524&itemid=7550 https://www.agrimatie.nl/NieuwsDetail.aspx?subpubID=2524&itemid=7535 https://www.agrimatie.nl/NieuwsDetail.aspx?subpubID=2524&itemid=7516 https://www.agrimatie.nl/NieuwsDetail.aspx?subpubID=2524&itemid=7490 De resultaten betreffende de extra vraag vindt u hier; https://edepot.wur.nl/507283
Beoogde resultaten 2020	Opnieuw 4 metingen over de stemming en de middellange termijn gedachten van ondernemers over de situatie op het bedrijf in de land- en tuinbouw. Resulterende in de Agro-vertrouwensindex.

--	--

Opgeleverde producten in 2019 (geef de titels en/of omschrijvingen van de producten / deliverables of een link naar de producten op de projectwebsite of andere openbare websites)

Wetenschappelijke artikelen:

Externe rapporten:

Artikelen in vakbladen:

4de kwartaal 2018:

<https://www.pluimveeweb.nl/artikel/185724-vertrouwen-pluimveehouders-verder-gedaald/>

<https://www.akkerbouwactueel.nl/nieuwsartikel/2019/vertrouwen-akkerbouwers-omlaag/b24g18c36o3114/>

<https://www.melkveebedrijf.nl/nieuwsartikel/2019/melkveehouders-hebben-meer-vertrouwen/b24g4c50o4679/>

<https://www.groentennieuws.nl/article/9075054/vertrouwen-glastuinbouwondernemers-onderuit/>

<https://www.boerenbusiness.nl/financieel/artikel/10881436/veehouders-zien-toekomst-rooskleurig-in>

<https://www.deloonwerker.nl/nieuwsartikel/2019/sinds-2016-voor-het-eerst-weer-meer-vertrouwen-bij-de-totale-land-en-tuinbouw/b24g14c26o1900/>

1^e kwartaal 2019:

<https://www.demolenaar.nl/2019/05/28/agro-vertrouwensindex-verder-gestegen/>

<https://www.nieuweoogst.nl/nieuws/2019/05/28/vertrouwensindex-in-de-plus-vooral-bij-varkenshouders>

<https://www.hortipoint.nl/deboomkwekerij/ondernemers-in-de-volleggrond-negatiever-over-eigen-bedrijf/>

2de kwartaal 2019:

<https://www.hortipoint.nl/vakbladvoordebloemisterij/glastuinders-het-positiefst-van-alle-boeren-en-tuinders/>

<https://www.lto.nl/agro-vertrouwensindex-op-laagste-niveau-in-drie-jaar/>

<https://www.flynth.nl/nieuws-achtergrond/nieuws/agro-vertrouwensindex-op-laagste-niveau-in-drie-jaar>

3de kwartaal 2019:

<https://www.nieuweoogst.nl/nieuws/2019/11/25/agro-vertrouwensindex-op-laagste-punt-sinds-2013>

<https://asrrealestate.nl/landelijk-vastgoed/grondprijzen/actuele-situatie-in-de-landbouw>

<https://www.lto.nl/agro-vertrouwensindex-op-laagste-punt-sinds-2013/>

algemeen;

<https://bm.buzzcapture.com/public/a30bdeee-5222-11ea-8899-06b0a5b865d2/>

Inleidingen/posters tijdens workshops, congressen en symposia:

TV/ Radio / Social Media / Krant:

<https://www.nu.nl/economie/6013319/boeren-en-tuinders-hebben-stukken-minder-vertrouwen-in-hun-sector.html>

<p><u>Overig (Technieken, apparaten, methodes etc.):</u></p>

Module 3: Liquiditeitsmonitor

Inhoudelijke samenvatting van het project	
<p>Probleemomschrijving</p>	<p>Ondernemers en belanghebbenden vragen zich regelmatig af: hoe staat de agrarische sector er financieel voor? Gaat het slechter of beter? In hoeverre zijn bedrijven in staat om aan alle betalingsverplichtingen te voldoen? Om een actueel en representatief beeld te geven op deze vragen, ontwikkelden Wageningen Economic Research, het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en ABN AMRO een liquiditeitsmonitor. In 2018 is Agrifirm als partner toegetreden tot het consortium. Doel van de monitor die elk kwartaal verschijnt is bewustwording bij ondernemers vergroten van het belang van inzicht in je liquiditeitspositie. Actueel zicht op de liquiditeitsontwikkeling is een hulpmiddel voor agrarische ondernemers om zich bewust te zijn/worden van de liquiditeitsschommelingen die gedurende een jaar kunnen optreden.</p>
<p>Doelen van het project</p>	<p>Van de steekproefbedrijven in het Bedrijveninformatienet beschikt Wageningen Economic Research over de maandelijks mutaties op de rekening-courant van het bedrijf (ERI-gegevens). Hiermee is het mogelijk om een actueel beeld te schetsen van de liquiditeitsontwikkeling op agrarische bedrijven. De Liquiditeitsmonitor brengt op maandbasis de ontwikkeling van de rekening-courant van het agrarische bedrijf in beeld en wordt op kwartaalbasis gepubliceerd. Dit geeft een helder beeld van de ontwikkeling van de kasstroom op agrarische bedrijven. Er is een Liquiditeitsmonitor melkveehouderij, akkerbouw en varkenshouderij beschikbaar.</p> <p>In samenwerking met ABN AMRO en Agrifirm wordt elk kwartaal een actueel beeld gepubliceerd over de ontwikkelingen in liquiditeit in de melkveehouderij, akkerbouw en varkenshouderij. In de artikelen wordt ingezoomd op de ontwikkeling van het laatste kwartaal ten opzichte van het kwartaal ervoor maar ook ten opzichte van hetzelfde kwartaal in het jaar ervoor. Hierbij is ook zicht op de belangrijkste oorzaken voor veranderingen in bij- of afschrijving.</p>

Resultaten	
<p>Beoogde resultaten 2019</p>	<p>Elk kwartaal de resultaten van de ontwikkeling in de liquiditeitspositie op melkvee-, akkerbouw- en varkensbedrijven publiceren via https://www.agrimatie.nl/Default.aspx?subpubID=3305. Daarnaast verschijnen er elk kwartaal nieuwsberichten van ABN AMRO op https://insights.abnamro.nl/sector/agrarisch/ waarin voor melkvee, akkerbouw en varkenshouderij wordt ingezoomd op de meest actuele liquiditeitspositie.</p>
<p>Behaalde resultaten 2019</p>	<p>Zie beoogde resultaten.</p> <p>Daarnaast zijn elk kwartaal de betrokkenen van ABN AMRO, Agrifirm en WEcR onderzoekers bij elkaar geweest om de uitkomsten te bespreken.</p>

	De presentatie van het kengetal op www.agrimatie.nl is steeds als eerste gedeeld met het brede publiek via een nieuwsbericht op ABN AMRO Insights. Daarnaast wordt er ook via nieuwsbericht op agrimatie.nl elk kwartaal gecommuniceerd over de nieuwste ontwikkelingen. Zie hieronder diverse links naar de producten op de website van ABN AMRO (insights) en van Wageningen Economic Research (via agrimatie.nl). De nieuwsberichten naar buiten gebracht door ABN AMRO en agrimatie.nl worden elk kwartaal door diverse media opgepakt en bereiken zodoende een groot publiek.
Beoogde resultaten 2020	Zie beoogde en behaalde resultaten voor 2019. Continuering van de werkwijze en publicatiecyclus.

Opgeleverde producten in 2019 (geef de titels en/of omschrijvingen van de producten / deliverables of een link naar de producten op de projectwebsite of andere openbare websites)	
<u>Wetenschappelijke artikelen:</u>	
<u>Externe rapporten:</u>	
<u>Artikelen in vakbladen:</u> Als basis voor de berichtgeving in vakbladen: Publicatie liquiditeitsbarometer via ABN AMRO Insights (alleen meest recente opgenomen) https://insights.abnamro.nl/2020/02/liquiditeit-op-melkveebedrijven-over-geheel-2019-stabiel/ https://insights.abnamro.nl/2020/02/liquiditeit-op-akkerbouwbedrijven-in-2019-beperkt-toegenomen/ https://insights.abnamro.nl/2020/02/afrikaanse-varkenspest-geeft-liquiditeit-varkenshouderij-boost/	
Publicatie nieuwsbericht op agrimatie.nl (Wageningen Economic Research): https://www.agrimatie.nl/NieuwsDetail.aspx?subpubID=3305&itemid=7580 https://www.agrimatie.nl/NieuwsDetail.aspx?subpubID=3305&itemid=7549 https://www.agrimatie.nl/NieuwsDetail.aspx?subpubID=3305&itemid=7531 https://www.agrimatie.nl/NieuwsDetail.aspx?subpubID=3305&itemid=7515	
Elk kwartaal wordt er in verschillende vakbladen aandacht geschonken aan de kwartaalpublicaties van de liquiditeitsmonitor. Voorbeelden zijn: Nieuwe Oogst , BoerenBusiness , Boerderij , Agrio, Zuivelzicht, AkkerbouwActueel.	
<u>Inleidingen/posters tijdens workshops, congressen en symposia:</u>	
<u>TV/ Radio / Social Media / Krant:</u> Elk kwartaal worden de nieuwsberichten gedeeld via social media (twitter, linkedin). Ook landelijke dagbladen (o.a. Trouw, de Telegraaf) besteden soms aandacht aan de ontwikkeling van de kaspositie van agrarische ondernemers.	
https://www.nieuweoogst.nl/nieuws/2020/02/15/abn-amro-burger-schrikt-van-boereninkomen?utm_source=newsbrief&utm_medium=email&utm_campaign=newsbrief-15-02-2020	

Overig (Technieken, apparaten, methodes etc.):